

Jämställdhet i UKÄ:s granskningar

Ellinor Alvesson och Thomas Öst,
utredare vid utvärderingsavdelningen

Universitetskanslersämbetets uppdrag

- Ger universitet och högskolor underlag för förbättring genom granskning och utvärdering av **verksamhetens kvalitet**
- Bevakar studenternas rättssäkerhet och lärosätenas regelefterlevnad genom **tillsyn** och nämndsstöd.
- Ansvarar för **högskolestatistik** och gör utredningar och **analyser** som underlag till bland annat regeringen samt följer **effektiviteten** inom sektorn.
- Främja **chefsutveckling**

Granskningar av lärosätenas
kvalitetssäkringsarbete

Prövningar av
examenstillstånd

Tematiska
utvärderingar

Utbildnings-
utvärderingar

Jämställdhet i kvalitetssäkring

- UKÄ ska också inom ramen för sitt uppdrag bidra till jämställdhet i högskolesektorn och därmed medverka till att nå de jämställdhetspolitiska målen, i synnerhet delmålet om jämställd utbildning.

”Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.”

Jämställdhet i lärosätesgranskningar

Så lyder bedömningsgrunden:

- ***Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, ett systematiskt arbete med att beakta jämställdhet i utbildningarnas innehåll, utformning och genomförande.***

Detta innebär att frågan om huruvida det finns något inslag om jämställdhet i själva utbildningen ska finnas med i lärosätets interna kvalitetssystem och att denna fråga ska ställas vad avser *alla* dess utbildningar.

Lärosätesgranskningar

Kvalitetssäkring, inte utbildningskvalitet!

Detta innebär:

- Om alla lärosätets utbildningar har inslag om jämställdhet och om såväl hela personalen som alla studentgrupperna har en fullkomligt jämn könsfördelning är inte av relevans för bedömningsgrunden.
- Vad som är av relevans är om jämställdhet i utbildningen finns med som ett kriterium någonstans i lärosätets kvalitetssystem.
- Viktig fråga: Leder identifierade brister vid den interna kvalitetssäkringen till någon form av åtgärder? Det vill bedömagruppen se!

Lärosätesgranskningar

Kartläggning av omdömen i tidigare yttranden

Sådant som inte påverkar bedömargruppens omdöme m.a.p. jämställdhet:

- Styrdokument
- Organisation, befattningar och ansvarsfördelning
- Fortbildningsinsatser för lärare och andra icke-utbildningsnära insatser
- Förståelse (av vad jämställdhet i utbildningen innebär) och medvetenhet (om jämställdhetsfrågans betydelse)

Lärosätesgranskningar

Kartläggning av omdömen i yttranden (forts.)

Sådant som har stor inverkan på bedömargruppens omdömen:

- Belägg för **systematik** i den interna kvalitetsgranskningen (d.v.s. att den berör hela lärosätet, att den sker med viss periodicitet eller kontinuerligt och att information från interna granskningar systematiskt omhändertas)
- **Utbildningsnära aktiviteter** som t.ex. översyn av kurs- och utbildningsplaner m.a.p. lärandemål, översyn av kursmaterial, kursvärderingar, utvecklingsprojekt gällande bl.a. pedagogiskt stöd för lärare, institutions- eller utbildningsspecifika handlingsplaner m.m.

Jämställdhet i utvärderingar av forskarutbildningar

I rapporten sökte vi svar på följande frågor:

- Går det att se mönster i utfallet av utvärderingarna när det gäller jämställdhet?
- Vad väljer bedömarna att lyfta fram som styrkor och utvecklingsområden samt vilka rekommendationer ger bedömagrupperna?
- Vilka bedömningsunderlag refererar bedömarna till?
- Bedöms bedömningsgrunderna, det vill säga innehåller yttrandena bedömningar av vad som sker i utbildningarna?
- Hur hanteras och förstås begreppet jämställdhet?

Bedömningsgrunderna

A. Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

B. Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter

Styrkor, utvecklingsområden och rekommendationer

- I 89 av 95 utbildningar bedöms jämställdhet kvantitativt
- Jämförs med de nationella förhållandena inom ämnet
- Särskilda åtgärder för att komma tillrätta med en obalans
- Kurser som innehåller inslag av eller perspektiv på jämställdhet
- Strukturer eller funktioner på lärosätesövergripande nivå
- Bedömning av anställningsförhållande
- Medvetenhet

Exempel

- *Exempelvis ska kursinnehåll och litteratur spegla ett jämställt förhållande mellan män och kvinnor.*
(Malmö universitet – datavetenskap, licentiat- och doktorsexamen)
- *Lärosätet uppger att en medvetenhet om jämställdhet präglar såväl seminarierna som miljöns vardag.*
(Stockholms universitet – barn- och ungdomsvetenskap, licentiat- och doktorsexamen)

Styrkor, utvecklingsområden och rekommendationer

- Saknas exempel på utvecklingsområden i många yttranden
- Kvantitativa aspekten ett återkommande inslag
- Uppföljning och systematiskt arbete med jämställdhet
- Antagningsprocessen, schemaläggning, kursinnehåll och litteraturöversikter
- Hela bedömningsgrunder
 - *Bedömagruppen menar att jämställdhetsperspektivets integrering i forskarutbildningen är att betrakta som ett utvecklingsområde.*
(Linnéuniversitet – datavetenskap, licentiat- och doktorsexamen)

Styrkor, utvecklingsområden och rekommendationer

- Ta in experthjälp
- Utveckla nätverk för kvinnliga forskare
- Säkerställa utbildning om jämställdhet för doktorander
- *Institutionen rekommenderas att ta stöd hos externa experter för att systematiskt genomlysa möjligheterna att integrera ett jämställdhetsperspektiv i utbildningen. En rekommendation skulle kunna vara att utveckla nätverk med kvinnor som är forskare vid andra lärosäten, nationella som internationella.*

(Umeå universitet – datavetenskap, licentiat- och doktorsexamen)

Vilka bedömningsunderlag använder bedömarna?

- Självvärderingen ligger till grund för majoriteten av bedömningarna
- Intervjuer tas upp i 28 av 95 yttranden
- Vid två tillfällen har ISP eller ASP använts
 - *Jämställdhet är inte inskrivet i den allmänna studieplanen och finns heller inte bland examensmålen för utbildning på forskarnivå.*
(Stockholms universitet – konstvetenskap, licentiat- och doktorsexamen)

Avslutande ord